

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 352/2010-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. januára 2011 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika prerokoval sťažnosť J. Š., K., zastúpeného advokátkou JUDr. J. S., Ž., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. D 1356/95 v období od právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 3/09 zo 17. marca 2009 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. D 1356/95 v období od právoplatnosti nálezU Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 3/09 zo 17. marca 2009 p o r u š e n é n e b o l o .

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 352/2010 z 21. septembra 2010 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť J. Š. (ďalej len „sťažovateľ“) na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. D 1356/95 v období od právoplatnosti nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 3/09 zo 17. marca 2009 (nález nadobudol právoplatnosť 29. mája 2009).

Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd, ktorý v podaní sp. zn. 1 SprS/345/2010 z 19. novembra 2010 doručenom ústavnému súdu 26. novembra 2010 okrem iného uviedol:

„Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že nálezom ústavného súdu bolo Okresnému súdu Žilina prikázané konať bez zbytočných prieťahov. Napriek tomu súd vo veci nepretržite nekoná a za skoro 1,5 roka od vydania nálezu sa konalo len jedno dedičské pojednávanie dňa 24. 6. 2010, ktoré bolo odročené na neurčito. Podľa vyjadrenia Okresného súdu Žilina k podanej sťažnosti zo dňa 26. 7. 2010 súd odmieta vznik akýchkoľvek prieťahov po vydaní nálezu.

Sťažnosť bola postúpená na vyjadrenie konajúcemu súdnemu komisárovi JUDr. J. E., ktorý vo vyjadrení uviedol, že rozhodnutie v dedičskej veci po neb. Š. Š. záviselo od právoplatného rozhodnutia v dedičskej veci po jej neb. manželovi J. Š., v ktorom bola Š. Š. tiež dedičkou. Po doplnení aktív dedičstva o majetok zdedený po neb. R. Š. boli vytyčované termíny pojednávania, ktoré vždy skončili odročením z dôvodu absolútnej neochoty účastníkov o dohodu ohľadne všeobecnej ceny majetku ku dňu smrti poručiťky a

sústavného osočovania účastníkov navzájom aj súdneho komisára. Spis sa nachádza na Okresnom súde Žilina na ustanovenie znalca z dôvodu potreby ocenenia lesných pozemkov ku dňu smrti poručiťky. Prieťahy v konaní zapríčiňujú sami účastníci svojou nečinnosťou, resp. neochotou dohodnúť sa.

Na základe uvedených skutočností uvádzam, že podaná sťažnosť je čiastočne dôvodná. Dĺžka dedičského konania nezodpovedá dôležitosti a náročnosti veci. Ako konštatoval ústavný súd v náleze, v konaní sa vyskytli prieťahy a za tieto prieťahy bola sťažovateľovi vyplatená ujma. Čo sa týka úkonov po rozhodnutí ústavného súdu zo 17. 3. 2009, súdny komisár vo veci nariadil termín pojednania veci na 24. 6. 2010. Pojednávanie v tento deň bolo odročené na neurčito za účelom predloženia spisov Okresnému súdu Žilina na ustanovenie znalca na ocenenie lesných pozemkov. Takýto záver pojednávania vyplynul z prednesov účastníkov, ktorí žiadali o úradné ocenenie predmetných pozemkov znalcom. Čo sa týka obdobia od prijatia nálezu ústavného súdu do vytýčenia prvého pojednávania dňa 24. 6. 2010, podľa vyjadrenia notára záviselo rozhodnutie a pojednanie tejto veci od rozhodnutia v inej dedičskej veci po poručiťkovi R. Š. Podľa uznesenia, ktoré je súčasťou spisového materiálu v dedičskom konaní na č. l. 215, bolo v tomto dedičskom konaní rozhodnuté potvrdením uznesenia Okresného súdu Žilina Krajským súdom v Žiline, pričom uznesenie Krajského súdu v Žiline nadobudlo právoplatnosť dňa 10. 3. 2010. Po právoplatnosti tohto uznesenia súdny komisár vo veci určil termín pojednávania. Z dokladov predložených účastníkmi na pojednávaní pred súdnym komisárom, resp. po tomto pojednávaní, je zrejmé, že medzi účastníkmi nedošlo k dohode o ocenení nehnuteľností, ktoré sú predmetom dedičského konania, a preto notár prijal záver, že je potrebné nariadiť znalecké dokazovanie. Ďalšie pojednávanie, ktoré notár vo veci nariadil na 16. 9. 2010, bolo odročené na základe žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa z dôvodu jej dlhodobo plánovaného lekárskeho vyšetrenia. Notár určil ďalší termín pojednávania na deň 14. 10. 2010. Právna zástupkyňa sťažovateľa svojou žiadosťou opätovne požiadala o odročenie tohto dedičského pojednávania. Následne notár dňa 14. 10. 2010 spis predložil Okresnému súdu Žilina a dňa 22. 10. 2010 súd spisový materiál notárovi vrátil s tým, že uvedené rozhodnutie je oprávnený vydať notár.

Na základe uvedených skutočností som tak toho názoru, že po rozhodnutí Ústavného súdu SR nedošlo vo veci k prieťahom, za ktoré by bol zodpovedný Okresný súd Žilina. Notár

vo veci konal bezprostredne po tom, ako bolo právoplatne skončené súvisiace dedičské konanie po poručiťovi R. Š. Vo veci notár následne v priebehu niekoľkých mesiacov určil 3 termíny pojednávania, pričom prvý termín bol zmarený z dôvodu nedohody účastníkov o všeobecnej cene nehnuteľnosti patriacich do dedičstva a ďalšie dva termíny boli odročené na základe žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa o odročenie. V ďalšom konaní bude nevyhnutné vo veci nariadiť znalecké dokazovanie na určenie všeobecnej hodnoty prejednávanych nehnuteľností. Treba poukázať na skutočnosť, že sťažnosť zo strany sťažovateľa bola podaná až potom, ako notár vo veci určil termín pojednávania a ďalšie dva termíny pojednávania boli zmarené právnou zástupkyňou sťažovateľa.

V súvislosti s podanou sťažnosťou treba poukázať aj na skutočnosť, že úlohou a prioritným poslaním inštitútu ústavnej sťažnosti nie je naprávanie prípadných pochybení odstraňovaním krívd, ak konaním súdu, resp. jeho nesprávnym postupom by došlo k vzniku škody na strane sťažovateľa. Sťažovateľ sa prípadnej náhrady škody môže domáhať podľa osobitných zákonných predpisov. Sťažovateľ pritom sťažnosť podal až v čase, kedy súdny komisár už vo veci riadne konala a určoval termíny pojednávania na prejednanie dedičstva. Na podanie sťažnosti tak neboli dané dôvody a sťažnosť je podaná po lehote v zmysle ustanovenia § 53 ods. 3 zákona č. 38/1993 Z. z. (rozhodnutie č. k. IV. ÚS 236/07-11). Podľa ustálenej judikatúry Ústavného súdu SR je primárnym účelom ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje v konaní o namietanom porušení práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, poskytnutie ochrany základnému právu sťažovateľa a nie rozhodovanie o priznaní finančného zadosťučinenia. Preto z dôvodu, že v čase podania sťažnosti súd vo veci riadne konal a jeho úkony smerujú k nariadeniu znaleckého dokazovania a následne k meritórnemu rozhodnutiu vo veci, je z väčšej miery odstránená právna neistota sťažovateľa. Ďalšie pokračovanie v konaní sťažovali opakované žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľa o odročenie pojednávania.“.

Rovnaké skutočnosti, čo sa týka procesných úkonov, zistil aj ústavný súd z obsahu spisu okresného súdu, ktorý mu bol predložený k previerke 26. novembra 2010.

Právna zástupkyňa k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedla, že s jeho tvrdeniami „o vzniku a pretrvávaní prieťahov nesúhlasím“.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súdneho spisu okresného súdu týkajúceho sa posudzovaného konania dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje, ako Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu, aj povahu prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť konania, v ktorom je sťažovateľ účastníkom, ústavný súd ju podrobne zhodnotil už v predchádzajúcom náleze sp. zn. II. ÚS 3/09 zo 17. marca 2009, preto sa týmto kritériom podrobnejšie už nezaoberal.

2. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka dedičského konania.

Ústavný súd zistil, že po vydaní nálezu sp. zn. II. ÚS 3/09 zo 17. marca 2009 samotný sťažovateľ (a jeho právna zástupkyňa) výraznou mierou prispeli k predĺženiu tohto konania, na čo tiež poukázal aj okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti, keď uviedol, že *„prietahy v konaní zapríčiňujú sami účastníci, svojou nečinnosťou, resp. neochotou dohodnúť a treba poukázať na skutočnosť, že sťažnosť zo strany sťažovateľa bola podaná až potom, ako notár vo veci určil termín pojednávania a potom ďalšie dva termíny pojednávania boli zmarené právnou zástupkyňou sťažovateľa“*. Ústavný súd preto tieto skutočnosti vyhodnotil v neprospech sťažovateľa.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu.

Ústavný súd zistil, že v činnosti okresného súdu sa síce vyskytlo jedno obdobie (v čase od 29. mája 2009, keď nadobudol právoplatnosť nález ústavného súdu, do 10. marca 2010, keď nadobudlo právoplatnosť iné rozhodnutie v súvisiacej dedičskej veci), v ktorom okresný súd nevykonával úkony na skončenie dedičského konania, ale toto nekonanie nebolo zapríčinené iba jeho nedôslednosťou a nečinnosťou, ale predovšetkým skutočnosťou, že v tomto období okresný súd nemohol ani riadne konať, pretože čakal na výsledok iného dedičského konania, ktoré s touto vecou úzko súviselo.

Po tomto období okresný súd (súdny komisár) už nepochybne vykonal viacero procesných úkonov, ktoré smerovali k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa, o čom svedčí, že trikrát nariadil pojednávania na skončenie napadnutého konania, ale v dôsledku neúčasti právnej zástupkyne sťažovateľa (i samotného sťažovateľa) boli dve pojednávania 16. septembra 2010 a 14. októbra 2010 odročené, preto ešte vec nie je dosiaľ právoplatne skončená.

Vzhľadom na uvedené okolnosti prípadu, berúc do úvahy aj posudzovanú dĺžku konania pred okresným súdom (necelých 15 mesiacov) od právoplatnosti nálezu ústavného súdu (29. máj 2009), do podania sťažnosti ústavnému súdu (10. august 2010), ako aj skutočnosť, že rozhodnutie vo veci bolo závislé aj od právoplatného skončenia súvisiaceho konania (ktoré skončilo 10. marca 2010), musel ústavný súd napokon konštatovať, že okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. D 1356/95 v období po právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 3/09 zo 17. marca 2009 vykonával jednotlivé procesné úkony priebežne a efektívne, a preto jeho postup v tomto období nesignalizuje možnosť prípadného vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd navyše pripomína, že v konaní o dedičstve, pre prípad zbytočných prietahov, dáva zákon (§ 175zb ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) k dispozícii súdu právo odňať vec poverenému notárovi (ako súdnemu komisárovi), ak napriek predchádzajúcemu upozorneniu spôsobí zbytočné prietahy. Výkon tohto opatrenia súdu môže nepochybné iniciovať aj účastník konania. Z predloženého spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ okresný súd o uvedený postup v namietanom období nežiadal a okresný súd (súdny komisár) vo veci už koná.

Ústavný súd z uvedených dôvodov vo svojom rozhodnutí vyslovil, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. D 1356/95 v období od právoplatnosti nálezu ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 3/09 zo 17. marca 2009 porušené nebolo.

Keďže sťažovateľ nebol v konaní pred ústavným súdom úspešný, ústavný súd mu preto nepriznal finančné zadosťučinenie, priznanie ktorého sa viaže na vyslovenie výroku o porušení základného práva alebo slobody sťažovateľa, a tiež mu nepriznal ani úhradu trov konania (podobne napr. II. ÚS 214/03, IV. ÚS 244/04).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. januára 2011